

Päivitetty 12.6.2020

Ohjeet joukkoliikenteeseen COVID-19-tartuntojen ehkäisemiseksi

Ohje on tarkoitettu liikennöitsijöille ja toimivaltaisille viranomaisille heidän omien ohjeidensa pohjaksi. Ohjeen velvoittavuus on suosituksen tasoa. Tämä ohje ei ole määräys.

Miten koronavirus tarttuu?

Uusi koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Lähikontaktissa virus voi tarttua myös kosketuksen välityksellä, jos sairastunut on esimerkiksi yskinyt käsiinsä ja on sen jälkeen koskenut toiseen ihmiseen.

Virus voi tarttua myös kosketuksen kautta pinnoilta, joille on hiljattain päätyntä sairastuneen hengitystie-eritteitä. Koronavirukset ovat kuitenkin rakenteeltaan sellaisia, että ne eivät säily pitkään pinnoilla tartuttavina. Pintojen osuus viruksen leviämässä ei nykytiedon mukaan ole merkittävä.

Suojautumisen periaatteet

1. Tärkein suojautumistoimenpide on, että sairaana ei matkusteta eikä kuljettaja/kulkuvälineen henkilökunta tule sairaana/oireisena töihin.
2. Pidetään etäisyyttä ja pidättäytyään fyysisestä kontaktista. Tämä koskee sekä henkilökuntaa että matkustajia.
3. Korostetaan hyvää yskimis- ja aivastamishygieniaa
4. Huolehditaan käsihygieniasta
5. Huolehditaan kulkuneuvon siisteydestä ja pintojen puhtaudesta
6. Pidetään ilmanvaihto päällä kulkuneuvossa ajon aikana

Henkilöliikenteen matkustajien ja työntekijöiden ohjeistaminen

- **Matkustajia ja henkilökuntaa tulee tiedottaa siitä, että sairaana matkustamista tai työskentelyä tulee välttää.** Matkustajien osalta tähän voidaan kiinnittää huomiota matkojen/lippujen varaamisen yhteydessä tehtävällä tiedottamisella. Varattujen matkojen peruuttaminen sairauden takia olisi syytä huomioida tilausohjeissa ja ehdoissa.
- Pitämällä etäisyyttä henkilöiden välillä voidaan vähentää pisaratartunnan riskiä. Tarkkoja ohjeita siitä, mikä on oikea etäisyys, on vaikea antaa, koska siihen vaikuttavat mm. kulkuneuvon matkustajatilan koko, ilman virtaukset, suodatus ja vaihtuminen. **Tärkeää on pitää etäisyyttä niin paljon kuin kulkuneuvon luonne käytännön toiminnan järkevän toteuttamisen kannalta sallii.** Tämä koskee

kulkuneuvojen lisäksi odotustiloja ja pysäkkejä sekä mahdollisia lipunmyyntipisteitä. Etäisyyden pitäminen on huomioitava myös kuljettajien ja muiden kulkuvälineen henkilökuntaan kuuluvien työjärjestelyissä ja esimerkiksi siinä miten taukotiloissa toimitaan.

Matkustajia voi ohjeistaa välttämään matkustamista ruuhka-aikana mahdollisuuksien mukaan. Kulkuneuvojen matkustajatiettyä voidaan vähentää huolehtimalla riittävästä kuljetuskapasiteetista.

Kuljettajan ja matkustajien väliset kontaktit tulee pyrkiä minimoimaan suosimalla matkojen tilaamista ja maksamista verkossa tai erilaisten puhelinsovellusten avulla. Kuljettajaa voidaan suojata myös erilaisilla turvaohjaamo- tai suojalevyratkaisulla (<https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-kuljetusalalle>). Matkustajien kulkeminen kuljettajan ohitse ei sinänsä aiheuta merkittävää altistumistilannetta kuten ei myöskään lyhyet kontaktit ulkotilassa esimerkiksi matkatavaroiden käsittelemisen yhteydessä.

Suomen hallitus ei nykyisessä epidemiologisessa tilanteessa ole antanut yleistä suositusta kasvosuojusten käytöstä. Kasvosuojuksia voi käyttää toisten ihmisten suojaamiseksi tilanteissa, joissa lähikontaktien välttäminen ei ole mahdollista, kuten joukkoliikenteessä ruuhka-aikoina.

Esimerkkejä matkustajien sijoittelusta:

Mahdollisuuksien mukaan linja-autoissa/junissa/raitiovaunuissa on pyrittävä siihen, että vierekkäisiä penkkejä ei täytettäisi muiden kuin samaan talouteen kuuluvien tai muuten läheisessä kontaktissa olevien kohdalla.

Mikäli kulkuneuvossa on matkustajana voimakkaasti yskivä/aivasteleva henkilö, hänet on sijoitettava selvästi erilleen (mielellään vähintään 2 metrin etäisyydelle) muista matkustajista, jos mahdollista. Sairaalle matkustajalle voi tarjota kertakäyttöisen suu-nenäsuojuksen, jos sellainen on saatavilla. Matkustajaa on opastettava suu- nenäsuojan oikeaan käyttöön (<https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-suu-ja-nenasuojus>). Käytetyt suu- nenäsuojat on laitettava heti käytön jälkeen roskakoriin. Käsien puhdistuksesta ennen suu- nenäsuojan käsittelyä ja heti käsittelyn jälkeen on huolehdittava. Tämä koskee kaukoliikennettä, missä matkustaja on kulkuneuvossa pidemmän aikaa.

- Hyvä yskimis- ja aivastamishygienia samoin kuin hyvä käsihygienia ovat ensiarvoisen tärkeitä torjuntakeinoja <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/infektioiden-ehkaisy-ja-torjuntaohjeita/kasienpesu-ja-yskiminen>. Niihin voidaan kiinnittää huomiota ohjeistuksella matkoja tilattaessa, kulkuvälineissä

olevien julisteiden ja ohjeiden avulla sekä kuulutuksilla. THL:llä on valmista materiaalia, jota voi vapaasti käyttää <https://aineistopankki.thl.fi/l/28Kmmw89m2Hn>. Käytettyjä käsipyyhkeitä ja nenäliinoja varten tarvitaan roskakorit, jotka tyhjennetään riittävän usein. Mikäli käsien pesu vedellä ja saippualla ei onnistu on varattava alkoholipohjaista käsihuuhdetta tai muuta kemikaaliviranomaisen hyväksymää käsihuuhdetta. Tämä koskee odotustiloja sekä kaukoliikennettä, missä matkustaja on pidemmän aikaa kulkuneuvossa.

- Kulkuneuvo ja odotustilat sekä lipunmyyntipisteet on puhdistettava riittävän usein. Eriytynyt huomio on kiinnitettävä pintoihin, joita kosketellaan usein (esim. ovenkahvat). Katso tarkemmat tiedot <https://hyvatyo.ttl.fi/koronavirus/ohje-kuljetusalalle>.